

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opstart geïntegreerd planproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'E34 - complex Kaprijke' in Kaprijke

Samenvatting

Op 8 juli 2022 gelaste de Vlaamse Regering (VR 2022 0807 DOC.0763/1) de minister van Omgeving om een startnota voor te bereiden voor de opstart van een geïntegreerd planproces voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, in afwijking van het RSV, voor de bouw van een op- en afrittencomplex op de E34 ter hoogte van de N456 Vaartstraat in Kaprijke.

Voor de inrichting van het complex Kaprijke, voor de uitbreiding van het historisch gegroeide bedrijf Lotus Bakeries in Lembeke en voor een nieuwe omleidingsweg ter verbetering van de verkeersleefbaarheid in Lembeke is een geïntegreerd planproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgestart en werd een startnota uitgewerkt.

Het lichtengeregelde kruispunt van de E34 met de N456, Vaartstraat (complex Kaprijke), is een zwart punt. Dit kruispunt moet, als onderdeel van de ombouw van de E34 tot autosnelweg, vervangen worden door een conflictvrije oplossing waarbij doorgaand verkeer op de E34, kruisend verkeer van de N456, landbouwverkeer en fietsverkeer van elkaar worden gescheiden. Op deze plaats moet niet alleen een ongelijkgrondse kruising verwezenlijkt worden maar ook op- en afrijmogelijkheden van de E34 naar de N456 en vice versa.

Aan het historisch gegroeid bedrijf Lotus Bakeries in Lembeke werd op 9 juni 2023 een planologisch attest afgeleverd om op korte termijn de groei van de productie plaats te kunnen geven. Binnen een termijn tot 2036 wordt verwacht dat de productie minstens zal verdubbelen.

De uitwerking van het complex Kaprijke is gekoppeld aan een omleidingsweg voor de dorpskern van Lembeke waarbij ook de ontsluiting van het historisch gegroeid bedrijf Lotus Bakeries wordt voorzien. Dit ligt vlakbij de dorpskern van Lembeke en is voor zijn ontsluiting hoofdzakelijk op de E34 gericht. Dat heeft tot gevolg dat veel zwaar verkeer, zowel het verkeer van en naar het bedrijf alsook ander vrachtverkeer door de dorpskern van Lembeke rijdt. Daar stelt zich een probleem van verkeersleefbaarheid en -veiligheid.

Na de goedkeuring van de startnota door de Vlaamse Regering volgt een publieke raadpleging.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving / Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het project voor de ombouw van de E34 (soms ook A11 of N49 genoemd) kent een lange historiek, waarbij meerdere studies en processen zijn doorlopen.

Al in 1984 werden 2 koninklijke besluiten opgesteld voor de omvorming van de E34 tot autosnelweg. De focus lag op het gedeelte Antwerpen – Zelzate.

Ten gevolge van het ministerieel besluit van 24 oktober 1991 werd het traject Zelzate-Maldegem terug bij de snelwegen ingedeeld. Het statuut autosnelweg veronderstelt de volledige ombouw van de E34 in functie van de verbindingsfunctie en houdt in dat het aantal op- en afritten wordt beperkt.

Daarna volgde de opmaak van een verkeerstechnische studie aansluitingen E34 (1999), een MER voor de ombouw E34 tot autosnelweg vak Zelzate- Knokke (2003), een streefbeeldstudie (2008), een studie voor het wegwerken gevaarlijke punten en wegvakken in Vlaanderen (N49 Expressweg-N456 Vaartstraat) van TV3V (Tijdelijke Vennootschap 3V Arcadis Gedas, Grontmij en Technum) (2008) en een plan-MER voor het aansluitingscomplex N49-E34 Kaprijke en omleidingsweg Lembeke van 20 oktober 2015 (dossiernummer PL0107).

In 1997 werd deze visie bevestigd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De E34 werd geselecteerd als hoofdweg en het RSV bepaalt specifiek dat de verbindingsfunctie moet gegarandeerd worden door het voorzien van voldoende afstand tussen complexen. In het RSV wordt vermeld dat hoofdwegen enkel toegankelijk zijn voor het gemotoriseerd verkeer. Er zijn geen toegangsmogelijkheden tot particulier terrein en de kruispunten zijn uitsluitend ongelijkvloers.

De opmaak van een GRUP voor de aanleg van een aansluitingscomplex op de E34 ter hoogte van de N456, de Vaartstraat te Kaprijke is in uitvoering van het RSV, maar houdt ook een afwijking in van het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV).

In 4 april 2003 werd door de Vlaamse Regering een GRUP goedgekeurd voor het historisch gegroeid bedrijf Lotus Bakeries in Lembeke om uitbreidingsmogelijkheden te bieden aan het bedrijf. In dit GRUP is een deel van de reservatiestrook voor de aanleg van de omleidingsweg rond Lembeke opgeheven.

Eind 2007 werd door het Agentschap Infrastructuur geopteerd om prioritair het aansluitingscomplex in Kaprijke te bouwen naar aanleiding van de budgetten die beschikbaar gesteld werden voor het versneld wegwerken van de gevaarlijke punten en wegvakken.

Op 8 juli 2022 beslist de Vlaamse Regering (VR 2022 0807 DOC.0763/1) dat er een startnota voorbereid moet worden voor de opstart van een geïntegreerd planproces voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, in afwijking van het RSV, voor de bouw van een op- en afrittencomplex op de N49/A11 ter hoogte van de N456 Vaartstraat te Kaprijke. In het kader van het geïntegreerd planproces dient een grondige studie uitgevoerd te worden waarin de specifieke vorm van het op- en afrittencomplex en de scope van de infrastructuurwerken wordt bepaald. Dit houdt tevens een uitspraak in over de omleidingsweg rond Lembeke.

Aan het bedrijf Lotus Bakeries in Lembeke werd met een ministerieel besluit op 9 juni 2023 een planologisch attest afgeleverd. Binnen het huidig gewestelijk RUP 'Historisch gegroeid bedrijf Lotus Bakeries te Lembeke' van 2003 is de bedrijfssite ondertussen gegroeid en kan de site nog in heel beperkte mate uitbreiden. Dit is echter onvoldoende zijn om op korte termijn de groei van de productie plaats te kunnen geven. Binnen een termijn tot 2036 wordt verwacht dat de productie minstens zal verdubbelen. Om daarop een antwoord te bieden werd een planologisch attest afgeleverd op 09/06/2023.

2. INHOUD

A. VERKENNEND OVERLEG: STARTNOTA

De startnota is opgesteld door het Departement Omgeving, samen met vertegenwoordigers van de gemeente Kaprijke, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Landbouw en Zeevisserij, VLAIO, provincie Oost-Vlaanderen en het Departement MOW.

De startnota bevat de plandoelstellingen en daarnaast ruimtelijke achtergrondinformatie en informatie over de aanpak van het milieuonderzoek.

De startnota wordt nu ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering start daarmee formeel het planproces.

B. INHOUD VAN HET VOORSTEL: DOELSTELLING PLANPROCES

In de startnota worden de volgende plandoelstellingen geformuleerd:

- De uitbouw van een functioneel en compact op- en afrittencomplex op de N49 (E34) ter hoogte van de N456, de Vaartstraat te Kaprijke.
Waarbij aandacht besteed wordt aan:
 - o de uitbouw van een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk waarbij al de onderdelen van het complex voor alle modi verkeersveilig is, in het bijzonder voor de kwetsbare weggebruiker;
 - o een kwalitatieve inpassing in het omringende landschap en het herstellen en versterken van de ecologische verbindingen ten gevolge van de barrièrewerking van het nieuw in te richten op- en afrittencomplex.
- Het voorzien van een omleidingsweg als interlokale weg om de kern van Lembeke te ontlasten en de leefbaarheid in de kern te verbeteren. Hierbij wordt ook de reservatiestrook van het Gewestplan op het grondgebied van de gemeente Kaprijke die niet meer nodig is, afgeschaft.
- De uitbreiding van de bedrijvenzone van het historisch gegroeide bedrijf Lotus Bakeries waarbij:
 - o rekening wordt gehouden met de optimalisatie van het huidige ruimtegebruik zoals slim verdichten, het implementeren van meervoudig en duurzaam ruimtegebruik en het versterken van de samenhang van het bedrijventerrein;
 - o ingezet wordt op een toekomstbestendig bedrijventerrein waarbij er gestreefd wordt naar een maximale inbedding in het landschap, met oog voor groenblauwe dooradering, klimaatbestendigheid, een duurzame model split en de leefbaarheid van omwonenden en bedrijven.

Het studiegebied voor de uitwerking van de plandoelstellingen van het voorgenomen RUP bestaat uit 3 deelgebieden. Zo is binnen het eerste deelgebied het planproces gericht op 3 samenhangende onderdelen nl. het complex Kaprijke, de omleidingsweg richting N49, de uitbreiding van de bedrijvenzone van het historisch gegroeide bedrijf Lotus Bakeries en de voorziene reservatiestrook op het gewestplan.

Dit deelgebied omvat het gebied tussen de E34 (N49), ter hoogte van het kruispunt met de N456/Vaartstraat, het bedrijf Lotus Bakeries in het zuiden en de Gentweg-Singel (N456) tot aan de grens met de gemeenten Evergem en Assenede.

Daarnaast zijn er nog twee deelgebieden in functie van de planologische compensatie. Bij decreet van 17 mei 2024 werd in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) een artikel 2.2.6/1 ingevoegd dat een planologische compensatieplicht invoert. Dit houdt in dat de plannende overheid bij planinitiatieven voor bijkomend aanbod voor de bestemmingen wonen, bedrijvigheid, recreatie, gemeenschapsvoorzieningen, tegelijk slecht gelegen of overbodig juridisch aanbod neutraliseert voor zover aanwezig op het grondgebied van de plannende overheid. Deze compensatieplicht wordt concreet omschreven aan de hand van de gebiedscategorieën van artikel 2.2.6 van de VCRO, zodat daarover geen onduidelijkheid bestaat en is van toepassing op alle ruimtelijke uitvoeringsplannen waarvoor de startnota wordt goedgekeurd na 20 juli 2024. Op deze manier wordt er uitvoering gegeven aan de Vlaamse beleidsdoelstellingen om ruimte-inname te beperken. Binnen de gemeente Kaprijke zijn er mogelijkheden om niet ontwikkelde harde bestemmingen een open ruimte bestemming te geven (compensatie):

- Het niet aangesneden deel van het WUG Kleine Zuidstraat. In het GRS van Kaprijke wordt over dit gebied geen concrete beleidsuitspraak gedaan.
- Het Scheutbos ten zuiden van de dorpskern van Lembeke en ten westen van de wooncluster Oostveld. Het Scheutbos bestemd als woonpark (40 ha) sluit aan bij de Lembeekse bossen en het Bellebargiebos.

Een aantal planonderdelen zijn thans bestemd als agrarisch gebied in een gebied waarvoor de Vlaamse Regering het gewestplan herbevestigde. Het voorgenomen plan zal delen van deze zgn. "herbevestigde agrarische gebieden" herbestemmen i.f.v. de aanleg van het aansluitingscomplex, nieuwe weginfrastructuur en uitbreiding van de bedrijvenzone.

De Vlaamse Regering besliste op 3 juni 2005 dat binnen de beleidsmatig herbevestigde agrarische gebieden in principe géén gewestelijke planningsinitiatieven meer genomen worden voor het omzetten van agrarisch gebied naar andere bestemmingen. Indien er toch initiatieven in die zin genomen worden, moet er steeds een terugkoppeling zijn naar de visie op landbouw, natuur en bos en de oppervlakte-doelstellingen voor landbouw uit het RSV en dient hiervoor elders een compensatie (door herbestemming van niet-agrarisch gebied naar agrarisch gebied) gebeuren indien de afbakening van 750.000 ha agrarisch gebied op Vlaams niveau in het gedrang komt. In de andere gevallen geldt een algemene compensatieregeling waarbij de compensatie de vorm aanneemt van de herbevestiging van een agrarische bestemming in een nog niet-herbevestigd agrarisch gebied rekening houdend met de ruimteboekhouding en de gelijktijdige afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur.

Bijkomende herbevestigingen van agrarische gebieden zijn in de omgeving van Kaprijke enkel mogelijk binnen het AGNAS-actieggebied 55. Bij de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor dat gebied (Lembeekse bossen) zal de oppervlakte herbevestigd agrarisch gebied die in voorliggend plan ingenomen wordt voor het aansluitingscomplex, de lijninfrastructuur en uitbreiding van bedrijventerrein gecompenseerd worden.

De te compenseren oppervlakte is afhankelijk van het gekozen planalternatief voor de omleidingsweg en de volgende fase van het proces bepaald kunnen worden. De impact van de planingrepen op de ruimtelijk-functionele samenhang van de agrarische structuur zal beoordeeld worden in het planmilieueffectenrapport binnen de discipline mens-ruimte.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3 3° en artikel 31 §2 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Een geïntegreerd planningsproces kent 5 fases. De resultaten van elk van deze 5 fases worden geconsolideerd in een nota. De startnota is dus de eerste van 5 nota's.

Over de startnota en over de plandoelstelling wordt, na de goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering, het advies gevraagd aan Saro en Mina-raad, de gemeente Kaprijke en de provincie Oost-Vlaanderen en de door de Vlaamse Regering bepaalde adviesinstanties. Er wordt over de startnota ook een consultatie van de ruime bevolking georganiseerd. Gezien de nabijheid van de landsgrens met Nederland, zal de startnota ook overgemaakt worden aan de provincie Zeeland in het kader van de grensoverschrijdende planconsultatie, hoewel er geen grensoverschrijdende effecten verwacht worden.

Op basis van de adviezen en de participatie zal daarna door het planteam een scopingnota, voorontwerp-RUP en ontwerp-milieubeoordeling worden uitgewerkt. Daarna volgt een plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP en de milieubeoordeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemde startnota 'E34- complex Kaprijke'.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten om de vereiste adviezen in te winnen over de bovengenoemde startnota en de bevolking van de betrokken gemeenten te informeren over de inhoud van de startnota en de bevolking te raadplegen.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport

Annick DE RIDDER